

BOSHLANG'ICH SINFLARIDA INTERFAOL METODLAR BILAN ISHLASHNING AFZALLIKLARI

Xoshimova Dilrabo Dilmurodjon qizi

Qo'qon universiteti Boshlang'ich ta'lim

yo'nalishi 4-kurs talabasi

Komiljonova Guluzraxon Nizomjon qizi

Qo'qon universiteti Ta'lim kafedrasi katta o'qituvchisi

komiljonovaguluzra6@gmail.com

Annotatsiya *Boshlang'ich sinf darslarida o'qituvchilarning asosiy maqsadi o'quvchilarga bilimlarni samarali va qiziqarli tarzda yetkazish, ularni faol o'rganishga undashdir. Bunday jarayonni yanada samarali qilish uchun interfaol metodlardan foydalanish juda muhim. Maqolada interfaol metod afzalliklari va ularning boshlang'ich ta'lim jarayonida qo'llanilishi, o'quvchilarning bilim olish jarayoniga ta'siri to'g'risida batafsil ma'lumot berilgan.*

Kalit so'zlar: *interfaol metod, ta'lim, boshlang'ich ta'lim, o'qituvchi, o'quvchi, faollik jamoaviy ishlash, rolli o'yinlar, projekt ishlari, tanqidiy fikrlash, ijodiy yondashuv.*

Kirish. Ta'lim tizimi dunyo miqyosida doimiy ravishda rivojlanib borayotgan sohalaridan biri bo'lib, bu sohada yangi pedagogik yondashuvlar va metodlar qo'llash o'quvchilarning bilim olish samaradorligini sezilarli darajada oshirishga imkon yaratadi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarning rivojlanishiga katta e'tibor qaratish zarur, chunki bu davrda shakllanadigan bilim va ko'nikmalar kelajakdagi muvaffaqiyatli ta'lim jarayonining asosini tashkil etadi. Shu sababli, boshlang'ich sinfda o'quvchilarning faolligini oshirish, ularga mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvlarni rivojlantirish uchun zamonaviy pedagogik metodlarni qo'llash zarur.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 16-aprelgi "Ta'lim tizimini yanada takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmonida o'quv jarayonida yangi metodlarni, shu jumladan interfaol metodlarni tatbiq etish zarurligi ta'kidlangan. Farmonda interfaol ta'lim metodlarining keng tarqalishi, o'quvchilarni amaliy faoliyatga yo'naltirish hamda ularning bilimlarini mustahkamlash uchun innovatsion texnologiyalardan foydalanish maqsadga muvofiq ekanligi qayd etilgan.

2020-yilda ta'limda interfaol metodlarning samaradorligini oshirishga oid qarorlar o'quvchilarga ta'lim jarayonida faollikni oshirish, masofaviy ta'lim tizimini

rivojlantirish hamda o'qituvchilarni yangi pedagogik metodlar bilan tanishtirishni ko'zda tutgan.

Prezidentning ta'limga oid farmonlari va qarorlarida interfaol metodlarning qo'llanilishi, ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish va o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini rivojlantirish maqsadlari ko'zda tutilgan.

Boshlang'ich sinf darslarida interfaol metodlar bilan ishlashni qo'llab-quvvatlovchi davlat qonunlari va normativ hujjatlar ta'lim tizimini zamonaviylashtirish, pedagogik usullarni takomillashtirish va o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini oshirishga qaratilgan. O'zbekistonda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish bo'yicha bir qator qonun, qarorlar mavjud bo'lib, ular o'quvchilarning o'qish jarayonini interaktiv va faol qilishga yo'naltirilgan. Quyida boshlang'ich sinf darslarida interfaol metodlar bilan ishlashga oid bir nechta asosiy davlat qonunlari va qarorlar haqida kengroq va chuqurroq ma'lumotlar keltirilgan. Jumladan, O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni (1997) O'zbekistondagi ta'lim tizimining asosini tashkil etadi. U ta'limda innovatsiyalarni joriy etish, o'qituvchilarning pedagogik faoliyatini yaxshilash va o'quvchilarning bilimlarini interfaol usullar yordamida oshirishga qaratilgan. Qonunda ta'limning sifatini oshirish, o'quvchilarning faolligini ta'minlash, pedagogik metodlarni takomillashtirishga e'tibor qaratilgan. Interfaol metodlar va zamonaviy pedagogik yondashuvlarni qo'llash, shu jumladan o'quvchilarning tajribalarini amaliyotga tatbiq etish tavsiya etilgan. Qonunda o'quvchilarning bilim olishda faol ishtirokini ta'minlash, turli innovatsion usullarni qo'llash zarurligi, ta'limda interfaol metodlar, o'yin texnologiyalari va boshqa pedagogik innovatsiyalarni joriy etish maqsadga muvofiqligi ta'kidlanadi.

"Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" (2004) O'zbekiston ta'lim tizimini modernizatsiya qilishni ko'zda tutadi. Unda kadrlarni tayyorlashda interfaol pedagogik metodlarni qo'llash zarurati alohida ta'kidlangan. Dasturda ta'limni zamonaviy yondashuvlar, jumladan, interaktiv texnologiyalar bilan qo'llab-quvvatlash maqsad qilib qo'yilgan.

Dasturda belgilangan asosiy maqsadlar:

- ✓O'qituvchilarni interfaol metodlar bo'yicha malakasini oshirish;
- ✓Pedagogik texnologiyalarni zamonaviylashtirish va ulardan ta'lim jarayonida samarali foydalanish;
- ✓O'quvchilarning fikrlash va ta'lim olishdagi faolligini oshirish.

Pedagogik texnologiyalarni zamonaviylashtirish va ulardan ta'lim jarayonida samarali foydalanish ta'limning sifatini oshirish va o'quvchilarning bilim olish jarayonini optimallashtirishda muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosan raqamli vositalar, multimedia materiallari, interfaol metodlar, onlayn platformalar va sun'iy intellektga asoslangan tizimlarni o'z ichiga oladi. Ushbu texnologiyalarni samarali jihatlarini zamonaviy texnologiyalar o'quvchilarning

individual ehtiyojlariga mos ravishda ta'lim berishga imkon beradi. Interfaol metodlar o'quvchilarga nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llashga imkon beradi, o'quv jarayonidagi ishtirokini oshiradi. Pedagogik texnologiyalarni zamonaviylashtirish va ularni ta'lim jarayonida samarali qo'llash ta'limning sifatini oshiradi, o'quvchilarni yangi ko'nikmalarga o'rgatadi va o'qituvchilarga zamonaviy uslublarni qo'llash imkonini beradi.

Boshlang'ich sinf darslarida interfaol metodlarni qo'llash davlatning ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va yuqori sifatli ta'limni ta'minlashdagi asosiy yo'nalishlaridan biridir. O'zbekiston Respublikasining yuqorida keltirilgan qonunlari va qarorlari o'qituvchilarni yangi pedagogik metodlar bilan tanishtirish va o'quvchilarning faolligini oshirishni maqsad qilib qo'ygan. Bu qonunlar ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan bo'lib, o'quvchilarga nafaqat bilim berishni, balki ularning ijodiy fikrlash va mustaqil o'rganish ko'nikmalarini ham rivojlantirishga qaratilgan.

Interfaol metodlar o'quvchilarning o'rganish jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlaydigan pedagogik texnikalardir. Bu metodlar orqali o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifodalash, guruh ishlarida ishtirok etish va yangi materiallarni o'zlashtirishda interaktiv yondashuvni qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Boshlang'ich sinf darslarida interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarning nafaqat bilim olish jarayonidagi ishtirokini, balki ularning ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. O'quvchilarning faolligi va o'zaro muloqoti interfaol metodlar orqali rag'batlantiriladi, bu esa o'rganish jarayonini qiziqarli, samarali tashkil qilish imkonini beradi.

Shu bilan birga, interfaol metodlar nafaqat o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, balki ularning ijtimoiy va hissiy rivojlanishiga ham xizmat qiladi. O'quvchilarning bir-biri bilan muloqot qilishlari, guruh ishlari va muhokamalar orqali o'zaro fikr almashishlari, ularni kooperativ fikrlash va jamoaviy ishlashga ham o'rgatadi. Bunday yondashuvlar o'quvchilarning muloqot va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi, shu bilan birga ta'lim jarayonini zamonaviy talablar darajasida olib borishni kafolatlaydi.

Boshlang'ich ta'lim o'quvchilarning shaxsiy va intellektual rivojlanishining boshlang'ich bosqichi bo'lib, bu davrda interfaol metodlarning o'рни nihoyatda katta. O'quvchilarning o'rganish faoliyatini interaktiv usullarda tashkil etish, ularning nafaqat bilim olishlarini, balki shaxsiy imkoniyatlarini kengaytirish, ijodiy yondashuvni rivojlantirishga yordam beradi. Darslarda interfaol metodlarning qo'llanilishi o'quvchilarda mustaqil fikrlash, bilimlarni tahlil qilish va amaliyotga tadbiq etish qobiliyatlarini shakllantiradi. Bu usullar o'quvchilarning o'zgaruvchan ta'lim muhitiga tez moslashishi, yangi bilimlarni o'zlashtirishda o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishi va o'z bilimlarini mustahkamlash imkoniyatini yaratadi.

Asosiy qism. Boshlang'ich sinflarda interfaol metodlarning samaradorligini o'rganishda Vigotskiy, Piaget, Devey va boshqa pedagoglarning ilmiy yondashuvlari muhim ahamiyatga ega. Ularning ishlarida o'quvchilarning faolligini oshirish, o'zaro muloqot va hamkorlikka asoslangan metodlarning o'rnini alohida ta'kidlanadi. Shu bilan birga, zamonaviy tadqiqotlar va tajribalar orqali bu metodlarning real sinf sharoitida qanday ishlashi va o'quvchilarga qanday ijobiy ta'sir ko'rsatishi haqida ko'rsatmalar taqdim etilgan.

Lev Vigotskiyning "Sotsial rivojlanish nazariyasi" asari boshlang'ich ta'limda interfaol metodlar bilan ishlashda muhim o'rin tutadi. Uning ta'limdagi sotsial o'zaro aloqalar, ijtimoiy muhit va o'quvchilarning rivojlanishidagi ahamiyati haqida berilgan ma'lumotlar boshlang'ich sinflarda interfaol metodlarning samaradorligini oshirishga yordam beradi. Quyida, aynan Vigotskiyning "Sotsial rivojlanish nazariyasi" asaridan boshlang'ich sinflarda interfaol metodlar bilan ishlashga oid asosiy ma'lumotlar keltirilgan.

Vigotskiy nazariyasiga ko'ra, o'quvchilar bir-biri bilan interfaol tarzda ishlash orqali o'z bilimlarini mustahkamlaydilar va rivojlantiradilar, ya'ni o'quvchilar bir-biriga yordam berib, muhokama qilib, jamoaviy ishlash orqali o'zaro ta'sir qilish imkoniyatiga erishadilar. Bu jarayon ularning fikrlashni rivojlantiradi va o'z-o'zini anglashga yordam beradi.

Jon Piaget bolalarning kognitiv rivojlanishining to'rtta bosqichini ajratadi: sezgisel-motor bosqichi, oldingi operatsiyalar bosqichi, konkret operatsiyalar bosqichi va formal operatsiyalar bosqichi. Boshlang'ich sinflarda bolalar ko'pincha konkret operatsiyalar bosqichida bo'ladilar. Bu bosqichda bolalar konkret narsalar va hodisalarni manipulyatsiya qilishga qodir, ammo abstrakt fikrlashda qiyinchiliklar yuzaga keladi. Interfaol metodlar, ayniqsa tajribaviy va ko'p sezgilarni jalb qiladigan metodlar, ularning kognitiv rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi. Uning nazariyasida bolalar o'zlarining fikrlash jarayonlarini tushunish (metakognitiv qobiliyat) va ularga muvofiq ravishda o'zlarini boshqarish qobiliyati rivojlanadi. Interfaol metodlar, ayniqsa o'quvchilarni o'z bilimlari, tushunchalari va o'qish jarayonini tahlil qilishga undash orqali, metakognitiv rivojlanishga yordam beradi. Masalan, bolalar o'z fikrlarini boshqalar bilan muhokama qilib, o'z bilish jarayonlarini anglashni o'rganadilar.

Jon Devey - "Ta'lim va jamiyat" asarida ta'lim jarayonini o'quvchining shaxsiy tajribasi asosida tashkil etish va interfaol, amaliy metodlarni qo'llash zarurligi ta'kidlangan. Devey interfaol o'qitish usullarini o'quvchilarning real hayotdagi faoliyatlariga bog'lab, bilimlarni faqat nazariy emas, balki amaliy ravishda o'rgatishni targ'ib qiladi. Bu uning boshlang'ich sinflarda o'quvchilarni faol va ijodiy tarzda o'qitishga bo'lgan yondashuvini aks ettiradi.

Vladimir Lobanovning "Pedagogika" asarida boshlang'ich sinflarda ta'limning ijtimoiy jihatlari va o'quvchilarni amaliy faoliyatga jalb qilishning zarurligi haqida gapiriladi. U interfaol metodlarning o'quvchilarni faollashtirish va o'quv jarayonini samarali tashkil etishdagi ahamiyatini ta'kidlaydi.

Interfaol metodlar o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tahlil qilish va samarali muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bunday metodlar o'quvchilarning fikrini erkin ifoda etish, munozara va bahs olib borish, shuningdek, o'z fikrlarini asoslab himoya qilish imkonini yaratadi. Natijada, ular darsga yanada qiziqib, o'z imkoniyatlarini to'liq ro'yobga chiqarishlari uchun zarur sharoitlar yaratiladi.

Interfaollik — bu o'quvchilarning dars jarayonida faolligini oshirish uchun o'qituvchi tomonidan turli xil interaktiv metodlar va vositalardan foydalanishdir. Bu o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, o'rganish samaradorligini yaxshilaydi va mustahkamlashtiradi.

Boshlang'ich sinf darslarida interfaol metodlardan foydalanishning afzallik tomonlari bisyor. O'quvchilarning faolligini (interfaol metodlar o'quvchilarni dars jarayoniga jalb etadi, ular faol ishtirok etishga, o'z fikrlarini bildirishga va masalalarni hal qilishga harakat qilishadi. Bu esa o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi), o'qishning samaradorligini oshiradi (o'quvchilar darsni nafaqat tinglash, balki o'zlari faol ishtirok etish orqali o'rganadilar. Bu esa materialni yaxshiroq tushunish va yodda saqlashga yordam beradi), yaratuvchanlikni rivojlantiradi (Interfaol metodlar o'quvchilarni yangi g'oyalarni yaratishga va turli xil muammolarni hal qilishda ijodiy yondashishga undaydi), o'z-o'zini baholashni rivojlantiradi (interfaol metodlar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini sinab ko'rishadi, natijada o'z-o'zini baholash va o'zgarishlarni ko'rish imkoniyatiga ega bo'lishadi), hamkorlikni kuchaytiradi (ko'p interfaol metodlar guruhda ishlashni talab qiladi, bu o'quvchilarga bir-biriga yordam berishni, fikr almashishni va jamoaviy ishni o'rganishni o'rgatadi), darsga bo'lgan qiziqishni oshiradi (interfaol metodlar, masalan, o'yinlar, dramatizatsiya, loyihalar va boshqalar, o'quvchilarning e'tiborini jalb etadi va ularni darsga qiziqtiradi), darsni individuallashtirishga yordam beradi (interfaol metodlar o'quvchilarning ehtiyojlarini inobatga olib, har bir o'quvchining o'ziga xos ritmida o'qishini ta'minlaydi. Bu metodlar har bir o'quvchining o'ziga xos tarzda o'qishiga yordam beradi), muloqot va kommunikatsiyani rivojlantiradi (interfaol metodlar o'quvchilarga bir-birlari bilan faol muloqot qilishni o'rgatadi, bu esa ularning nutq madaniyati va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi). Shunday qilib, interfaol metodlar boshlang'ich sinfda o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi, ularda turli ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Interfaol metodlar boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning faolligini sezilarli darajada oshiradi. Tadqiqot davomida o'quvchilarning darslarga nisbatan qiziqishi va ishtiroki yuqorilaganligi aniqlangan. Bu metodlar o'quvchilarga o'z fikrlarini ifoda

etish, bir-birlari bilan hamkorlikda ishlash va o'rganish jarayonida faol qatnashish imkoniyatini beradi. Natijada, o'quvchilar nafaqat passiv ravishda ma'lumotlarni qabul qiladilar, balki ular bilimlarni o'zlashtirishda, muammolarni yechishda va fikr almashishda faol ishtirok etadilar.

Shu bilan birga, interfaol metodlar o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishda katta rol o'ynaydi. Darslar o'quvchilarga qiziqarli va interaktiv tarzda taqdim etilsa, ular darslarga nisbatan qiziqishlarini yo'qotmaydi, aksincha, darsni o'rganish jarayonini qiziqarli va samarali tarzda o'tkazishga intilishadi. Bu esa o'z navbatida o'quvchilarning o'quv faoliyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Interfaol metodlar o'quvchilarda ijodiy fikrlash va tanqidiy yondashuv ko'nikmalarining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Darslarda guruh ishlari, muloqot, muammoli vazifalar va boshqa interaktiv faoliyatlar o'quvchilarga o'z fikrlarini erkin ifoda etish, boshqa o'quvchilarning fikrlarini tinglash va tahlil qilish imkoniyatini yaratadi. Bu o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi va ularni o'z bilimlarini amalda qo'llashga o'rgatadi. Shuningdek, interfaol metodlar o'quvchilarga muammolarni yechishda ijodiy yondashuvni qo'llashga yordam beradi. O'quvchilar, turli topshiriqlarni yechishda faqat oddiy javoblarni keltirib chiqarmay, balki yangicha, innovatsion yondashuvlar topishga intilishadi. Bu esa ularning umumiy ta'lim darajasini oshiradi.

Interfaol metodlar o'quvchilarni o'zaro hamkorlikda ishlashga va muloqot qilishga o'rgatadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun o'zaro hamkorlik va jamoa bilan ishlash ko'nikmalari juda muhimdir, chunki ular bu ko'nikmalarni kelajakda nafaqat ta'lim jarayonida, balki hayotda ham qo'llashadi. Darslarda guruh ishlari va kollektiv muhokama o'quvchilarga o'z fikrlarini boshqalar bilan bo'lishish va o'qituvchilar bilan samarali muloqot qilish imkoniyatini beradi.

O'quvchilar bir-birlari bilan muloqot qilgan holda o'z bilimlarini o'rganishadi, yangi fikrlarni eshitadilar va birgalikda yechim topishga harakat qilishadi. Bu esa o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi va ular o'zaro hurmat va tushunish asosida bir-biri bilan samarali ishlashni o'rganishadi.

Shu bilan birga, o'qituvchilarning o'z pedagogik metodlarini yangilash va interfaol metodlarni qo'llashda o'z tajribalarini baham ko'rishlari zarur. Pedagogik jamoalar o'rtasida o'zaro tajriba almashinuvi o'qituvchilarning pedagogik malakasini oshiradi va metodlarni yanada samarali qo'llash imkoniyatlarini yaratadi.

Shunday qilib, boshlang'ich sinflarda interfaol metodlar bilan ishlashning afzalliklari aniq va ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bu metodlar o'quvchilarning faolligini, motivatsiyasini, ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda, hamda o'quvchilarning o'zaro hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchilar uchun esa interfaol metodlar pedagogik yondashuvlarni yangilash va ta'lim jarayonini samarali qilish imkoniyatlarini yaratadi. Shu bilan birga, interfaol

metodlarning samarali qo'llanishi o'quvchilarning ta'lim natijalarini yaxshilashga yordam beradi va ta'lim jarayonining sifatini oshiradi.

XULOSA

Boshlang'ich sinflarda interfaol metodlar bilan ishlashning afzalliklari ta'lim jarayonini samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu metodlar o'quvchilarning darslarga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularning faolligini va ijodkorligini rivojlantiradi, shuningdek, mustaqil fikrlash va jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Interfaol metodlar yordamida o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifoda etish, muammolarni hal qilish va darsga faol ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu metodlar nafaqat o'quvchilarning bilim olish jarayonini yaxshilaydi, balki o'qituvchilarning pedagogik malakalarini oshirishga ham yordam beradi. Seminar-treninglar o'qituvchilarga interfaol metodlarni o'z sinflarida muvaffaqiyatli qo'llashni o'rgatishda samarali vosita hisoblanadi. Treninglarda o'qituvchilar metodlarni amaliyotda sinab ko'rishadi va yangi pedagogik yondashuvlarni o'zlashtiradilar, bu esa o'quvchilarga samarali ta'lim berish imkonini yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni (1997)
2. Qonun matni: www.lex.uz
3. O'zbekiston Respublikasining "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" (2004)
4. Qonun matni: www.lex.uz
5. O'zbekiston Respublikasining "Ta'limni rivojlantirish konsepsiyasi" (2015-2025)
6. Qonun matni: www.lex.uz
7. O'zbekiston Respublikasining "Pedagogik innovatsiyalarni joriy etish to'g'risida"gi qarori (2017)
8. Qaror matni: www.lex.uz
9. Interfaol ta'lim metodlarining psixologik asoslari uslubiy qo'llanma samdu nashr – 2015. A. Saidov.
10. Komiljonova G.N. Boshlang'ich ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalar. O'quv qo'llanma. 2025.
11. Qo'qon universiteti "Ta'lim" kafedrası o'qituvchisi Guluzraxon Komiljonova Nizomjon qizi "Ta'limda interfaol metodlardan foydalanishning afzalliklari" maqolasi.
12. Ustoyeva Nargiza Abdurazakovna "Boshlang'ich sinflarda o'qitishning interfaol usullaridan foydalanish shart-sharoitlari" maqolasi.
13. Abduraxmonova, N. A. Qizi. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida. Educational Research in Universal Sciences, 2(12), Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/5507>. (2023).

14. Diyoraxon, S., & Komiljonova, G. Boshlang'ich ta'limda chet el o'quvchilarini baholash mezonlari va samarali taqdirlash. Qo'qon universiteti xabarnomasi, (2023).

15. Glaveanu, V. P. Educating which creativity? Thinking Skills and Creativity, (2018).

16. Maxmudova, P. H. Boshlang'ich sinf texnologiya darslarida tabiiy materiallar bilan ishlash jarayonining afzalliklari: Maxmudova Ruxsora Navro'z qizi Buxoro davlat pedagogika instituti 2-bosqich magistranti. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал. (2023).

17. N.A. Abduraxmonova (2025). BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING IJODIY FAOLLIGINI OSHIRISHDA PEDAGOGIK KO'NIKMALARINING ROLI. Inter education & global study, (1 (1)), 15-21.

18. N.A. Abduraxmonova. "BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING IJODIY FAOLLIGINI OSHIRISHDA PEDAGOGIK KO'NIKMALARINING ROLI" Inter education & global study, no. 1 (1), 2025, pp. 15-21.

19. Abduraxmonova, N. (2022). BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING METODIK TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOSINING PEDAGOGIK ZARURIYATI. Science and innovation, 1(B8), 2114-2121.

20. Abduraxmonova, N. "BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING METODIK TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOSINING PEDAGOGIK ZARURIYATI." Science and innovation 1.B8 (2022): 2114-2121.

21. Abduraxmonova, N. A. Qizi.(2023). Bo 'lajak boshlang 'ich sinf o 'qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida. Educational Research in Universal Sciences, 2(12), 208-211.

22. Abduraxmonova, N. A. "qizi.(2023). Bo 'lajak boshlang 'ich sinf o 'qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida." Educational Research in Universal Sciences 2.12: 208-211.

23. Nigoraxon, A., & Mohlaroy, A. (2024). Boshlang'ich ta'limda o'quvchilar ijodiy faoliyatini tashkil etish texnologiyasi. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 3(1), 83-87.

24. Nigoraxon, Abduraxmonova, and Alijonova Mohlaroy. "boshlang'ich ta'limda o'quvchilar ijodiy faoliyatini tashkil etish texnologiyasi." Yosh Tadqiqotchi Jurnal 3.1 (2024): 83-87.

Абдурахмонова Нигораксон. (2024). ИДЖОДИЙ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАСHTИРИШДА БО'ЛАДЖАК БОШЛАНГИЧ СИНФИ О'QITUVCHILARINING ИНДИВИДУАЛЬНО-ШАКСИЙ СИФАТЛАРИ. Университетская исследовательская база , 55–58.

25. Madinabonu Shuxratjon qizi, & Esonaliyeva Guluzra Komiljonova. Inson qadri va barkamol avlod shakllanishida pedagogikaning o'rni. Qo'qon universiteti xabarnomasi, (2023).

26. Mirzaliyevna, S.Z. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ijodkorlikka o'rgatishda xorijiy tajribalardan foydalanish metodikasi (o'qish va ona tili o'qish savodxonligi darslari misolida". Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities, 11(6), (2023).

27. Otto, M., & Thornton, J. (2023). Fanlararo bog'lanishlar asosida talabalarni bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish. Qo'qon universiteti xabarnomasi, 9. Otto, Mark, and Jacob Thornton. Fanlararo bog'lanishlar asosida talabalarni bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish. Qo'qon universiteti xabarnomasi 9 (2023)

28. Komiljonova, G. N. Qizi. Fanlararo bog'lanish asosida boshlang'ich ta'limni amalga oshirishning o'ziga xos xususiyatlari. Educational Research in Universal Sciences, 2(12), (2023).

29. Komiljonova guluzraxonnizomjon qizi and To'lqinova Munira Xasanboy qizi 2025. BOSHLANG'ICH TA'LIMDA KO'RGAZMALILIK . Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. 46, 2 (May 2025), 7–11. Komiljonova guluzraxonnizomjon qizi, and To'lqinova Munira Xasanboy qizi. "BOSHLANG'ICH TA'LIMDA KO'RGAZMALILIK ". Ta'lim Innovatsiyasi Va Integratsiyasi, vol. 46, no. 2, May 2025, pp. 7-11, <https://scientific-jl.com/tal/article/view/17407>. Komiljonova guluzraxonnizomjon qizi,

30. To'lqinova Munira Xasanboy qizi. BOSHLANG'ICH TA'LIMDA KO'RGAZMALILIK . Ta'lim. 2025;46(2):7-11. Accessed June 10, 2025. <https://scientific-jl.com/tal/article/view/17407> Komiljonova Guluzra Nizomjon qizi, and Madumarova Mo'bina. "BOSHLANG'ICH TA'LIMDA - FANLARARO ALOQADORLIK ". Ta'lim Innovatsiyasi Va Integratsiyasi, vol. 46, no. 2, May 2025, pp. 12-16, <https://scientific-jl.com/tal/article/view/17408>. Komiljonova Guluzra Nizomjon qizi, Madumarova Mo'bina. BOSHLANG'ICH TA'LIMDA - FANLARARO ALOQADORLIK . Ta'lim. 2025;46(2):12-16. Accessed June 10, 2025.